

Naturrestaurering og økologisk kompensering. Er det mulig å gjenskape natur og landskap?

Dagmar Hagen

Fagdag, NLA 29.04.2022

Biodiversity loss is just as alarming for business and humanity as it is for the environment. Business-as-usual cannot continue. *World Economic Forum 2021*

Bærekraft, klima og natur henger sammen

- Intakt natur er verdens største karbonlager og verdens beste karbonfangstsystem

#Karbonkalkulator
Arealregnskap
Naturregnskap

Internasjonale avtaler

Norske forpliktelser

Stoppe tap av natur
Gjenopprette naturlige prosesser
Sikre naturgoder

FN's restaurerings-tiår "Restoration Decade"

Norge:

- Restaurere 15% innen 2025
- "No-net-loss". Arealregnskap.

Hva er naturrestaurering?

aktive tiltak som tar sikte på å **forbedre tilstanden** i økosystemer som er **forstyrret eller ødelagt** og med den hensikt å forbedre naturen sin evne til å produsere **økosystemtjenester** (IPBES 2018)

Passiv
restaurering

Foto: A.Staveløkk/NINA

Tiltak for å sikre ei
økosystemtjeneste
(på bekostning av
biologisk
mangfold)

Naturrestaurering

Foto: T.Fornet/NINA

15%

«No-net-loss»

Kunnskap
om natur,
arter, folk og
økologi

Natur-
restaurering

Verktøykasse
(Restoration
toolbox)

Samfunn og
ramme-
betingelser

Foto:G.O.Slåen/NRK

Norge og 15 %-målet

Biologisk mangfold
Fungerende økosystemer
Klima / karbon
Andre naturgoder

- ▶ Nasjonal plan for restaurering av våtmark 2021 - 2025
- ▶ Nasjonal strategi for restaurering av vassdrag 2021 – 2030
- ▶ Truet natur; åpen grunnlendt kalkmark, sanddynemark (i verneområder)
- ▶ Enkeltprosjekter – spesielle vedtak

Fra slagmark til nasjonalpark Hjerkinns PRO 2003 - 2020

Militær manngard på Hjerkinns

Eksplisiv-
rydding

165 km²
1000 - 1700 m oh.
100 år med militær aktivitet
580 mill kr (400 + 180)

15 000 soldater

- RESULTAT
- 130 km² nasjonalpark, 45 km² lvo
 - 4760/750 ha (>3/5 km) økt villmarksareal
 - 520 ha restaurerte områder
 - 19000 blindgjengere og 540 tonn søppel
 - 27 kr / m² i direkte restaureringskostnader

Forurensing

begrense risiko
overvåking

Natur-
restaurering

60 km veger
Militære anlegg
>100 bygninger/bruene

Natur klíma

Juni 2017

August 2017

...opptaket av CO₂e tilsvarer det årlige energibruken til 1103 husholdninger

... fjerne 4000 biler fra veien, hvert år

Nasjonal strategi for å nå 15%?

- Strategi = «*the art of creating power*»
- Prioritering av innsats!
 - ▶ Hvordan / hva / hvor / når / hvem?
- Motsetninger mellom lovverk

Kampen om arealene:

Naturmangfoldloven
Jordloven
Plan- og bygningsloven
Energiloven

EU
restoration law

National Plans
for restoration

Begrense tap av natur i nye utbygginger “no-net-loss”?

Bygge i allerede forringet natur

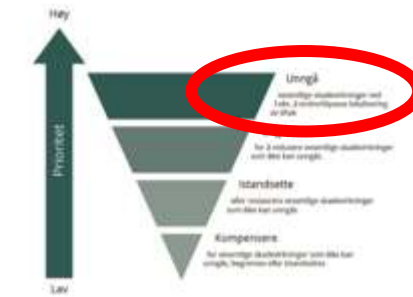

Arealregnskap

Kompensering

Naturavgift

Nedbygging og arealendringer

NATIONEN

Hyttekommuner aner ikke hvor mye myr som er ødelagt

Kun én av seks fjellhyttekommuner har oversikt over hvor mye myr som har blitt nedbygd i kommunen siden 2008.

Naturperlen i Lofoten skal som første kommune i Norge bli «arealnøytral»

I Flakstad i Lofoten har de bestemt seg for bevare sine vakre naturområder i stedet for å bygge ut. – Svært gode nyheter, mener miljøorganisasjon.

Det burde vært enkelt, sier ekspert på plan- og byggesaker i Næringsmiddelkontrollmyndigheten (Næringsmiddelkontrollmyndigheten).

Nationen 17.

Andreas Budalen
@Andreas_Budalen
Journalist

Kai Jørgen Kristoffersen
@Fargenalen
Journalist

Publisert 12. okt. 2019 kl. 09:01
Oppdatert 12. okt. 2019 kl. 09:04

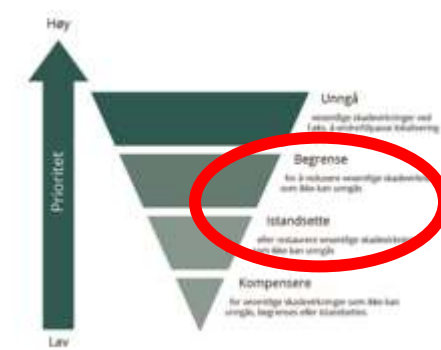
Artikkelen er mer enn to år gammel.

Kvalvika på Moskenesøya i Flakstad, Lofotokommunen har blant annet nydelige strender, og nettopp det vil den nye ordføreren bevare.

- Behov for naturregnskap (FN 2021)
 - Arealregnskap + tilstand (++)
- Unngå
 - Unngå tap av natur i utbyggingsprosjekter
 - Unngå «unødvendige» naturinngrep

Planlegging & samarbeid
Krav / vilkår
Kompetanse

Det er mulig å avbøte

- Minimere skadeomfang
 - Planleggingsfase
 - Anleggsfase
 - Driftsfase

«Grønt kurs» er en arbeidsform

Byggherre
Entreprenør
Fagkonsulenter (økologi, anlegg)
(Myndigheter)

Planlegging

- Prosjektbeskrivelse
- Anbudspapirer
- Forventninger
- Kompetanse

Opplæring

- Forelesning (inne)
- Befaring / gjennomgang (ute i anlegget)

Oppfølging i anleggsfasen

- Løpende kontakt
- Gjennomgang av situasjoner
- Dialog – finne løsninger
- Videutvikle metoder og forbedre resultatene

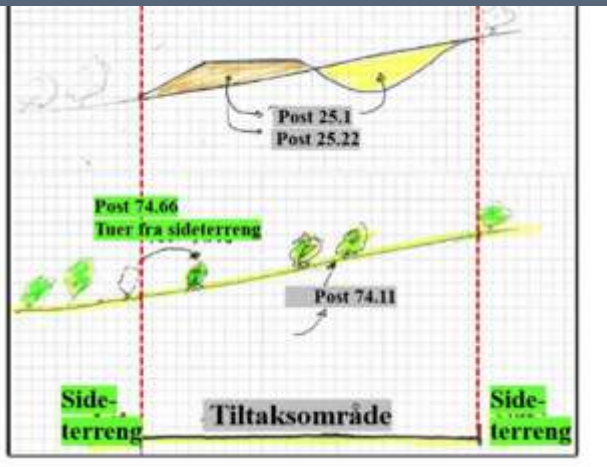

Foto: G.S.Hoell

Foto: G.S.Hoell

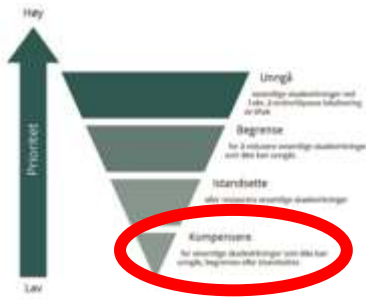
Ilabekken, Trondheim
2005/2007 og 2021

Natur i by
Omregulering av areal
Naturgoder

Kompensere

Prinsipper for økologisk kompensasjon/KLD: «...gjennomføres ved å restaurere, etablere eller beskytte natur av samme type på et annet sted enn det som direkte berøres av utbyggingen, for å begrense netto tap av verdifull natur»

- Når stilles krav om kompensasjon?
- Krav til erstatningsareal
 - ▶ Hvor mye må kompenseres og hvor?
 - ▶ Hvordan måle at tapet er kompensert? (kvalitet og tid)
 - ▶ Tilgang på areal?
- Risiko for grønnvasking

EUs handlingsplan for bærekraftig finans

- et system som gjør det lettere for investorer og banker å finne de reelt grønne og bærekraftige prosjektene
- 6 miljømål (inkl klima, biologisk mangfold++)
- **Kapittel 9: Restoration, Remediation**
 - ▶ “Substantial contribution to protection and restoration of biodiversity and ecosystems”
 - ▶ Restaureringsplan, restaureringslov, klare mål, beskrive tilstand, unngå *Grønnvasking*.

Vi er i FN's restaurerings-tiår

Barrierer for å gjennomføre storskala naturrestaurering

- ▶ Folks bevissthet om behovet for restaurering
- ▶ Politisk vilje
- ▶ Muligheter til å gjennomføre i praksis
- ▶ Forskning og utvikling
- ▶ Finansiering

*Kilde: FN's miljøprogram,
UN Decade for ecosystem restoration*